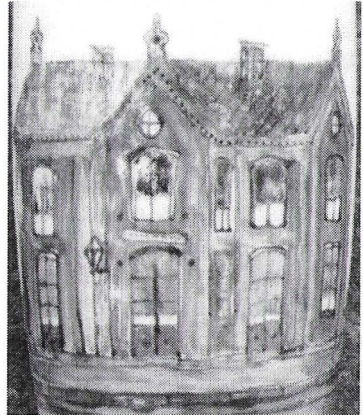

Op het spoor van een stationschef Rens Hooyenga

In mijn verzameling bevindt zich een porseleinen pijp, met daarop de tekst "Zuidlaren-Vries", een afbeelding van een stationsgebouw, en "B.A.W. Dupper". (Afb. pag. 2007 en hiernaast)

Onderzoek leverde het volgende op:

Boudewijn Aart Willem Dupper, geboren in 1839 in Dordrecht als zoon van Cornelis Dupper en Margaretha Johanna Vaart, werd per 1 mei 1870, toen de spoorlijn Meppel-Groningen in gebruik werd genomen, aangesteld als stationschef op station Vries-Zuidlaren.

Hij kwam uit een welgestelde familie; vader Cornelis wordt genoemd als "Heer van Dordt". Dat Boudewijn uit een gegoede familie kwam blijkt ook wel uit het feit, dat hij, volgens het personeelsregister van de Staatsspoorwegen, zowel Nederlands als Frans sprak, en uit het feit dat hij, voor hij op 27-jarige leeftijd in dienst trad bij de Staatsspoorwegen, al sergeant-majoor geweest was in het Nederlandse leger.

Zijn spoorwegcarrière zou niet lang duren (van 1865 tot 1871), maar binnen die tijd zou hij een groot aantal standplaatsen hebben; van Maastricht leidt het spoor (letterlijk en figuurlijk) langs Arnhem, Eindhoven, Moerdijk, Zutphen, Zwolle, Waardenburg, Culemborg, Zaltbommel, Vries-Zuidlaren, en later nog Hedel.

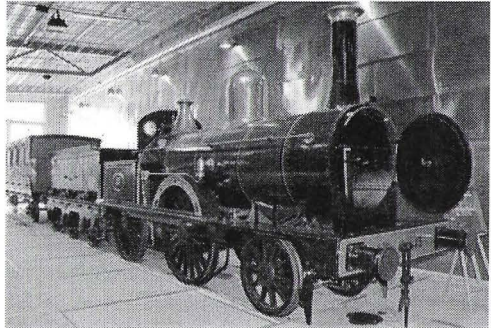
Begonnen als aspirant conducteur-pakmeester in Maastricht, werkte hij zich op tot conducteur, en, ondanks een tweetal boetes die hem in die periode werden opgelegd (25 cent omdat hij was vergeten, een passagier uit te laten, en 1 gulden wegens "brutaliteit jegens het publiek") schopte hij het in 1868 tot 3e klerk. En uiteindelijk werd hij dan met ingang van 1 mei 1870 benoemd tot stationschef van station Vries-Zuidlaren.

(Anders dan de naam doet vermoeden, lag dit station bij het dorpje Tynaarlo. De naam van het station had zijn oorsprong in het feit, dat de gemeenten Vries en Zuidlaren samen bijgedragen hadden in de kosten van aanleg.)

Een historische gebeurtenis

De ingebruikname van de spoorlijn Meppel-Groningen, op 1 mei 1870, was voor Drenthe een historische gebeurtenis.

Zoals een anonieme dichter schreef: *“Kom, nu de feestklaroen gestoken, // en u getooid in feestgewaad! // De dag is eindelijk aangebroken, // Die uw verneedring ziet gewroken // En tot uw recht u komen laat. // Te lang miskend, te lang verstooten, // Door vreemde’ en eigen landgenooten // Als Stiefkind in een hoek gezet, // Ziet gij nu op dit heuchlijk heden // Uw toekomst, na een droef verleden, // Voor goed gewaarborgd en gered.”*

Anderen waren minder positief: *“O wee, daar ligt nu ‘t ijzren spoor // En dringt tot in uw binnenst door, // Onzalig Drentenland! // Nu gaat uw stille vree te loor // De geest des tijd trekt u aan ‘t oor // Met forsich gespierden hand”.*

En: *“Onthoudt den smaak van ‘t eel patrijs, // Van haas en kip, salaat, radijs; // ‘t Gaat al uw mond voorbij, // ‘t Vliegt al naar Londen of Parijs, // Verlaat met stoom uw Paradijs // En voedt de stad aan ‘t IJ”*

Leven ‘in the middle of nowhere’

Gewend als ze waren aan het leven in de stad, zal het leven ‘in the middle of nowhere’ Dupper en zijn hoogzwangere vrouw Grada Wilhelmina, de dochter van een Nijmeegse kamerbehanger, niet meegevallen zijn.

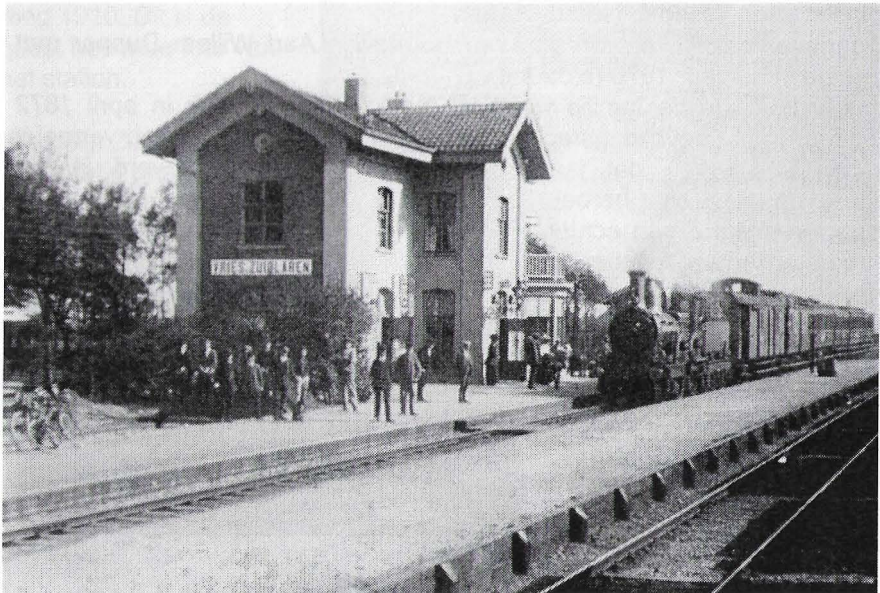
Samen met hun bijna 4-jarige dochtertje Christina Wilhelmina namen zij begin mei 1870 hun intrek in de bovenverdieping van het stationsgebouw, gelegen op bijna een kilometer van het boeregehucht Tynaarlo.

Hoe primitief de omstandigheden waren, blijkt wel uit het feit dat pas toen de spoorlijn al bijna twee maanden in gebruik was, de verharde weg van Zuidlaren naar het station voor het verkeer werd opengesteld. Tot dan toe was het station alleen door zandpaden met de omgeving verbonden! Vanuit Zuidlaren werd gemeld: *“Van den kant van den spoorweg heeft nog niet de drukte plaats, welke men zich aanvankelijk voorgesteld had. Nu echter van daar een goede weg naar ons dorp leidt, heeft men reden om te gelooven dat dit allengs beter zal worden.”*

In Tynaarlo heerste stilte; slechts zesmaal daags stopte er een trein aan het station. Toch waren de dagen lang; de eerste trein kwam om 06.40, de laatste om 21.15 uur. Voor iemand die gewend was aan stadse drukte moet het welhaast dodelijk saai geweest zijn, op de Drentse hei.

In het bevolkingsregister van de Gemeente Vries, waaronder Tynaarlo viel, is te lezen dat het in de eerste jaren een komen en gaan was van stationschefs. Het lijkt erop dat station Vries-Zuidlaren door de Staatsspoorwegen werd gebruikt als een soort ‘oefenstation’, waar beginnende stationschefs zichzelf mochten bewijzen. Een andere mogelijkheid is natuurlijk, dat men het er niet lang volhield, simpelweg uit verveling.

Gelukkig was er voor de Duppers afleiding: op 19 juli werd dochtertje Cornelia Marianne geboren.

Verdere gebeurtenissen uit de zomer van 1870:

Oorlogsdreiging in het buitenland (de Frans-Duitse oorlog zou 19 juli losbarsten) leidde tot inkwartiering van troepen. Vanuit Zuidlaren werd gemeld: *“De hier in kwartier liggende militairen nemen de gewone eentoonigheid van 't dorpsleven hier geheel weg.”*

Droogte. Tussen 5 mei en 23 juni viel er slechts een keer meer dan een millimeter regen, wat B & W van Assen deed besluiten, bekend te maken *“dat het gedurende de tegenwoordige droogte VERBODEN is met een brandende pijp of sigaar in het stadsbosch te komen.”* Daar kon Dupper zijn nieuwe pijp dus niet opsteken.

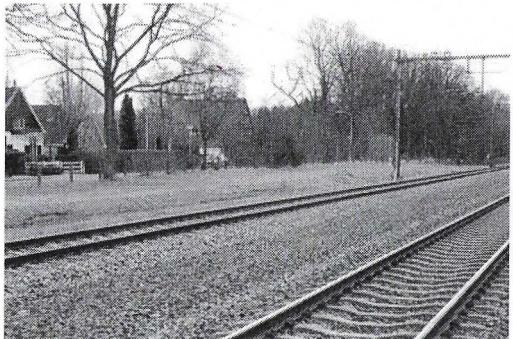
Verder werden er meerdere gevallen van hondsdoelheid gemeld uit de omgeving Zuidlaren-tynaarlo, in Assen heerste Mazelen, terwijl vanuit Tynaarlo gemeld werd: *“Onder de kinderen dezer plaats heerscht bij sommigen eene soort van uitslag, die men voor zoogenaamde waterpokken houdt.”*

Vertrek naar elders

Reeds in augustus van 1870, nauwelijks drie maanden na de komst van de familie, meldde de Drentsche en Asser Courant dat de heer B.A.W. Dupper, stationschef aan het station Vries-Zuidlaren, *“in dezelfde kwaliteit”* verplaatst is naar Hedel, Noord-Brabant.

(Dit gegeven maakt, dat de pijp van Boudewijn Aart Willem Dupper met zekerheid in het jaar 1870 te dateren is)

Hierna vinden we de familie terug in Zwolle, waar ze zich in april 1872 vestigden. In het bevolkingsregister staat bij Dupper geen beroep vermeld; toen op 9 juli van dat jaar een zoon geboren werd, werd in het geboorteregister bij beroep *“zonder”* vermeld. Toen echter dit zoontje, Anton Boudewijn Cornelis, op 24 mei 1873 kwam te overlijden, werd vader Dupper als *“koopman”* vermeld. Hij was inmiddels compagnon geworden van J. van Stavel. Onder de naam *“Dupper en van Stavel, Binnen- en Buitenlandsche Commissiehandel”* leverden zij

bouwmaterialen, stoom- en landbouwwerktuigen en gereedschappen, etc. De laatste vermelding van Boudewijn Aart Willem Dupper vinden we in augustus van datzelfde jaar, 1873. In het Duitse Honnef, gelegen bij Bonn, sterft hij op 18 augustus, slechts 34 jaar oud. Hoe hij gestorven is, wordt in de overlijdensakte niet vermeld.

Tot slot: Speciale dank aan Louis Bracco Gartner, die het allemaal mogelijk maakte.

Fotobijchriften:

Afb. pag. 2004:
In het Spoorwegmuseum in Utrecht bevindt zich een locomotief uit de tijd van Dupper. Van dit type nam de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen (SS) 71 stuks in dienst.

Afb. pag. 2005:
Station Vries-Zuidlaren rond 1910. Dit is de oudst bekende foto van het station.

Afb. pag. 2008:
De situatie anno 2008; het enige wat nog herinnert aan het station, is een brede groenstrook langs het spoor.

Afb. foto hiernaast:
Porseleinen stationchef pijp, "Zuidlaren-Vries"

